TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı :21122
Tarih :09.11.2026

52951

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Kemal Memişoğlu tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit
Kars Milletvekili
DEM Parti Grup Başkanvekili

Sağlık politikalarının bilimsel verilere, toplumun gerçek ihtiyaçlarına ve eşitlik ilkesine dayanması, kamusal sağlık hizmetlerinin planlanmasının temel koşullarındandır. Kronik hastalıkların önlenmesi, erken tanı, tedavi ve takip süreçlerinin etkin biçimde yürütülebilmesi için hastalığın toplumdaki yaygınlığının, hastaların sağlık hizmetlerine erişim durumunun ve hastalığa bağlı gelişen sağlık sorunlarının düzenli olarak izlenmesi gerekmektedir. Bu verilerin sağlık hakkına erişimde yaşanan eşitsizliklerin tespit edilmesi ve giderilmesi bakımından da önemi bulunmaktadır.

Diyabet, yaşam boyu takip ve düzenli tedavi gerektiren, kontrol altında tutulmadığında ciddi sağlık sorunlarına ve yaşam kalitesinde önemli kayıplara yol açabilen kronik bir hastalıktır. Diyabetle yaşayan bireylerin ihtiyaçları; hastalığın türüne, yaşa, tedavi biçimine, eşlik eden sağlık sorunlarına ve yaşadıkları bölgedeki sağlık hizmetlerinin niteliğine göre farklılaşabilmektedir. Bu nedenle diyabet politikalarının Tip 1, Tip 2, gebelik diyabeti ve diğer diyabet türlerini kapsayan ayrıntılı ve güncel veriler üzerinden oluşturulması gerekmektedir.

Uluslararası Diyabet Federasyonunun 2025 yılında yayımladığı 11. Diyabet Atlası'nda yer alan 2024 yılı tahminleri, Türkiye'de 20-79 yaş grubunda diyabetle yaşayan yetişkin sayısının yaklaşık 9,6 milyon olduğunu ve bu gruptaki diyabet prevalansının yüzde 16,5 düzeyinde bulunduğunu göstermektedir. Aynı çalışmada diyabetle yaşayan yetişkinlerin önemli bir bölümünün henüz tanı almadığı tahmin edilmektedir. Bu veriler, diyabetin Türkiye açısından önemli bir halk sağlığı meselesi olduğunu ve erken tanı ile düzenli takibin kamusal sağlık politikalarında öncelikli biçimde ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte uluslararası tahminler, ülke genelindeki resmî hasta kayıtlarının ve sağlık hizmetlerine erişim verilerinin yerini tutmamaktadır.

Diyabetin toplumdaki yaygınlığının, hastaların tanı ve tedavi süreçlerinin, düzenli takip oranlarının ve hastalığa bağlı komplikasyonların izlenebilmesi için kapsamlı, güncel ve düzenli biçimde güncellenen bir kayıt sistemine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu sistemin oluşturulması, sağlık hizmetlerinin ihtiyaca göre planlanmasını sağlayacağı gibi, farklı yaş grupları ve diyabet türleri bakımından ortaya çıkan erişim eşitsizliklerinin de görünür hale gelmesine katkı sunacaktır.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığın elinde bulunan verilere göre Türkiye'de Tip 1 diyabet, Tip 2 diyabet, gebelik diyabeti ve diğer diyabet türleriyle yaşayan kayıtlı kişi sayısı kaçtır?
2. Bu kişiler yaş, cinsiyet ve il bazında nasıl dağılmaktadır?
3. Son beş yılda diyabet tanısı alan kişi sayısı yıllara göre kaçtır?
4. Bu kişilerin kaçı çocuk, kaçı yetişkindir ve diyabet türlerine göre dağılımları nasıldır?
5. Türkiye'de diyabet hastalarının tanı, tedavi, düzenli takip, kullanılan ilaç ve tıbbi cihazlar ile hastalığa bağlı komplikasyonlarının izlenmesini sağlayan ulusal bir diyabet kayıt sistemi bulunmakta mıdır?
6. Bulunuyorsa sistem hangi verileri içermekte, ne sıklıkla güncellenmekte ve kamuoyuyla paylaşılmakta mıdır?
7. Diyabet tanısı bulunmasına rağmen düzenli sağlık takibine erişemeyen veya hastalığının farkında olmadığı için tanı almamış kişilerin belirlenmesine yönelik hangi çalışmalar yürütülmektedir?
8. Türkiye genelinde diyabetin erken tanısı ve düzenli takibi için yeni bir ulusal veri ve izleme sistemi oluşturulması planlanmakta mıdır?